

PERSBERICHT

juli 2023

Verslag aan het Vlaams Parlement

Vlaamse rekeningen over 2022

Mede door de financiële gevolgen van de energie- en de Oekraïne-crisis, sloot de Vlaamse Regering haar geconsolideerde rekening eind 2022 af met een tekort van 2,1 miljard euro, wat beter is dan het tekort van 3,9 miljard euro geraamd bij de begrotingsaanpassing. Het Rekenhof formuleerde bij deze geconsolideerde rekening een oordeel zonder voorbehoud. Het Rekenhof zag gestage verbeteringen in de rekeningaflegging, maar formuleerde toch nog een onthouding bij de bedrijfseconomische balans wegens grote onzekerheden en ontbrekende of onvoldoende gestaaftde gegevens. Het wees het Vlaams Parlement er ook op dat de rekeningen nog geen coherent overzicht bevatten van de budgettaire risico's die de Vlaamse overheid loopt, als gevolg van beleidsbeslissingen, gebeurtenissen en verplichtingen die (nog) niet zijn opgenomen in de boekhouding, maar budgettaire gevolgen inhouden voor de toekomst.

Kerncijfers

De Vlaamse Regering heeft de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en de geconsolideerde rekening 2022 van de Vlaamse deelstaatoverheid ter certificering aan het Rekenhof voorgelegd. De financiële gevolgen van de energie- en de Oekraïne-crisis hebben ook de financiële resultaten van de Vlaamse overheid over het jaar 2022 beïnvloed. Het vorderingentekort, het voor Europese vergelijkbaarheid gecorrigeerde saldo van de overheidsinkomsten en -uitgaven verbeterde van 2,7 miljard euro in 2021 tot 2,1 miljard euro in 2022. De geconsolideerde schuld steeg verder van 33,4 naar 36,5 miljard euro, vooral door de bijkomende leningen om het begrotingstekort mee te dekken. De beheersbaarheid van de geconsolideerde schuld blijft volgens het Rekenhof een belangrijk aandachtspunt. De balans en het economisch resultaat zijn eenmalig beïnvloed door de waardering van de zeesluizen en de kunstcollectie van het KMSKA. Het balanstotaal steeg in 2022 van 42,9 tot 49,9 miljard euro. Het economische tekort van 3,9 miljard euro eind 2021 werd in 2022 omgezet in een overschot van 1,1 miljard euro.

Oordeel van het Rekenhof

Het Rekenhof sprak over de drie deelrekeningen van de algemene rekening (de jaarrekening, de begrotingsrekening en de ESR-rekening) een oordeel uit. De Vlaamse Regering heeft voor 2022 in vergelijking met de jaarrekening over 2021 meer informatie gegeven over de buitenbalansverplichtingen en over de waarderingsregels. Toch onthield het Rekenhof zich, net als in de vorige jaren, van een verklaring over de bedrijfseconomische jaarrekening omdat de balans en de toelichtingen nog grote onzekerheden bevatten. Zo ontbreekt nog altijd ruim 1,6 miljard euro percelen en gebouwen en een onbekend bedrag werken van burgerlijke bouwkunde, al zijn in 2022 wel de zeesluizen voor 2,1 miljard euro opgenomen echter zonder voldoende staving. Ook een deel van de Vlaamse kunstcollectie is nu voor 1,4 miljard euro in de rekening opgenomen, maar dat bedrag is eveneens onvoldoende gestaaft. Ook zijn de buitenbalansverplichtingen nog altijd onvoldoende toegelicht. Het betreft onder meer belangrijke publiek-private samenwerkingen met grote financiële gevolgen in de komende jaren, openstaande verbintenissen van Vlaamse rechtspersonen die de Vlaamse Gemeenschap nog moet betoelagen en belangrijke hangende dossiers op het overlegcomité.

Het Rekenhof formuleerde, in tegenstelling tot vorig jaar, een oordeel met voorbehoud bij de begrotingsuitvoering, omdat er te veel subsidies voor de vaccinatiecentra (246,2 miljoen euro) en de jobbonus (61,8 miljoen euro) zijn geregistreerd en te weinig voor de subsidieaanvragen voor thuisbatterijen en renovatiepremies. Het Rekenhof formuleerde om diezelfde redenen ook een oordeel met voorbehoud bij de ESR-rekening, die de begrotingsuitvoering vertaalt naar de economische hergroepering.

Die afwijkingen werden wel gecorrigeerd op niveau van de geconsolideerde rekening van de Vlaamse deelstaatoverheid, waardoor die rekening door het Rekenhof zonder voorbehoud kon worden goedgekeurd.

Aspecten van beleidsuitvoering 2022

In een apart hoofdstuk van zijn rekeningenrapport gaat het Rekenhof telkenjare in op een aantal specifieke, maatschappelijk relevante beleidsthema's. Zo evalueert het rekeningenrapport over 2022 de kwaliteit van de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) die de Vlaamse Regering bij de begrotingsuitvoering publiceerde om meer transparantie te bieden over het gevoerde beleid, als redelijk tot goed. De beloofde informatie in de BBT over de uitvoering van de hervormingsprojecten van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, is evenwel onvolledig.

Traditioneel rapporteert het Rekenhof in zijn rekeningenrapport ook over de overdrachten van beleidskredieten naar het volgende jaar. Begin 2022 werd, in afwijking van de begrotingsregels, bijna 4,4 miljard euro via begrotingsfondsen en overdrachtsbepalingen toegevoegd aan de gestemde vastleggingskredieten (7,9%). Vooral door het uitdoven van de relanceprovisie, daalden de naar 2023 overgedragen vastleggingskredieten tot 2,2 miljard euro.

Ten slotte bracht het Rekenhof voor het eerst de budgettaire risico's uit toekomstige en voorwaardelijke verplichtingen en engagementen van de Vlaamse overheid, zij het niet exhaustief, in kaart. Die zijn minder zichtbaar dan de verbintenissen en verplichtingen in de boekhouding, die een directe impact hebben op het vorderingensaldo en de schuld. Het beklemtoonde dat het belangrijk is te beschikken over kwaliteitsvolle en volledige informatie over de budgettaire uitdagingen en risico's die vandaag al gekend zijn en die met grote waarschijnlijkheid een significante impact zullen hebben op toekomstige begrotingen en rekeningen. De Vlaamse overheid verstrekt daarover al op verschillende momenten en wijzen kwaliteitsvolle en uitgebreide rapporteringen, zij het vaak ad hoc en niet systematisch. Bij de begrotingsopmaak kijkt de meerjarenraming al vijf jaar vooruit, maar de jaarrekening is nog te beperkt en biedt geen breder inzicht in de financiële of budgettaire positie van Vlaanderen, doordat zij weinig ingaat op beleid, gebeurtenissen, beslissingen en verplichtingen die (nog) niet zijn opgenomen in de boekhouding en rekeningen, maar budgettaire risico's voor de toekomst inhouden. Het Rekenhof concludeert dan ook dat het Vlaams Parlement bij de goedkeuring van de jaarrekening niet beschikt over een coherent, transparant en volledig beeld van de budgettaire toestand van de Vlaamse overheid.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting heeft op 26 juni constructief op het rapport gereageerd. Hij vraagt zijn administratie om in te gaan op het aanbod van het Rekenhof tot overleg om enkele probleempunten op te lossen en de rapportering leesbaarder te maken. Daarnaast bespreekt hij de status van de verbeterprojecten (o.m. over jaarafgrenzing, interrelaties en waardering) die de afgelopen jaren werden opgestart om de boekhouding en rapportering stelselmatig te versterken.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het *Rekeningenrapport over 2022* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).